

baader slet ikke, at de dogmatisk-symboliske Læresætninger med Tvang indskræpes Lærestanden, eller at enkelte liturgiske Forskrifter forsøges at bringes indenfor snevrere Grænser; men tværtimod; Alt, hvad der kan bidrage til at fremme en naturlig og menneskelig Frihed i Følkirken, maa man søge at erhverve, og nedbryde hvad der er tilbage i modsat Retning. Dermed have vi jo alt godt begyndt, som forhen er påpeget, og er det, troer jeg, den største Noes for min Virksomhed de saa Gange, jeg har været Medlem af Rigsdagen, at jeg har bidraget ikke saa Lidet til, at det er gaaet den Vej. Det er ønskeligt, at Følkirken kan blive et saa godt og frit Samfund, at Enhver, baade Lærere og Lægmænd, kunne bevæge sig der saa frit som muligt. Men man vil maaffee sige: Hvem skal da egentlig være den, der skal vedtage Lovbestemmelser for Følkirken, Lovbestemmelser, der f. Ex. sigte til at fremme denne Udvikling af Følkirken; hvem skal det være, og hvor er Følkirkens Organ? Thi det er egentlig det, hvorom Hovedspørgsmaalet drejer sig. Dengang Følkirken endnu var Statskirke, havde den sit Organ, og gennem Hans Majestæt Kongen som øverste Biskop og igjennem Landemoderne udtaltes de øiere Bestemmelser med Hensyn til Forandringer i dens bestaaende Forsatning. Men nu er Følket kaldet til virksom Deeltagelse i Lovgivningsmagten; og da den største Deel af Følket bekjender sig til Følkirken, kan jeg ikke andet end betragte Følkets Repræsentation som det lovlige Organ, der har Ret til at foretage og behandle Love ogsaa for Følkirken. Den egentlige Lovgivningsmagt for Følkirken som saadan kan jeg altsaa ikke formene er eller bør være nogen Anden end Hans Majestæt Kongen igjennem Kirke- og Underviisningsministeren og Rigsdagen. Der mangler jo saa, vil man sige, Geistlighedens Stemmer og Raad; men, hvis man vil have den til at udtale sig nærmere som Raad, da har man jo Landemoderne, som man ofte lægger Vægt nok paa, og det staaer jo frit for at udvide disse saaledes, at ikke blot den høiere Geistlighed, men hele Geistligheden og Præstestanden fik baade Sæde og Stemme paa dem. Jeg vover at udtale denne Anskuelse frit, thi jeg veed, at det vil skurre

i mange af mine Embedsbrødres Øren, dog nok ikke i saa manges, som man skulde troe; men saalænge den største Deel af Følket virkelig vedkjender sig at høre til den evangelisk-lutherske Kirke, er Følkerepræsentationen, som udgaaende fra Følket, ikke blot valgt i politisk Henseende; men ogsaa som Medlemmer af Følkirken, og de kunne derfor behandle Spørgsmaal, vedrørende denne. Naturligviis kan der være Medlemmer af Begge Rigsdagens Thing, som ikke høre til Følkirken; men det var dog besynderligt, om man ikke turde forudsætte saamegen Ærlighed og menneskelig Oprigtighed hos disse enkelte Medlemmer, som ikke hørte til Følkirken, at de, naar et bestemt kirkeligt Spørgsmaal kom for, da vilde sige: vi kunne ikke forhandle og ikke stemme derom. Naar de da traadte tilbage, veed jeg virkelig ikke, hvad der var til Hinder for, at de andre Rigsdagens Medlemmer kunde repræsentere fra Følkets Side Følkirken; thi skulde det blive saaledes her i Landet, at Størstedelen af Følkets kaarne Mænd ikke længere hørte til Følkirken, da var Følkirken ikke længere nogen Følk kirke; thi da var det Beviis for, at den største Deel af Følket ikke længere hørte til Følkirken, og da var det ikke længere nogen Følk kirke. Da jeg altsaa, som jeg troer at det af disse korte Bemærkninger vil være tilstrækkelig klart for den ærede Forsamling, er fuldkommen overbevist om, at Kirken har sin Repræsentation, sit Organ gennem Hans Majestæt, som første Biskop, og Kultusministeren, som udtaler hans Mening i denne Henseende, og Følkets Repræsentation, som Størstedelen henhørende til Følkirken, kan jeg naturligviis ikke andet end modsætte mig ethvert Forsøg paa at frembringe og fremstjynde en anden Repræsentation for Følkirken. Man komme ikke med den Indvending, at Geistligheden ogsaa er en Factor i denne Sag. Jeg har allerede svaret derpaa, henviist til, at dens Raad høres, og det kan godt være, at man forhen i flere Anliggender har lagt altsfor megen Vægt paa dens Raad. Lad dens Raad kun høres; lad Landemodet blive mere udvidet; lad det ikke blot være en høiere Geistlighed, der høres, men lad det blive Geistligheden i det Hele, der har Stemmeret. Da kunde det være, at mangt et Spørgsmaal ikke saa let